Kauhavan kaupungin

Kestävän kehityksen ohjelma

2017 - 2025

KAUHAVA

KESTÄVÄT
TEHDÄÄN YHDESSÄ ILMASTOTYÖTÄ

Tiivistelmä

Kauhavan kaupunki oli mukana laatimassa seudullista ilmastostrategiaa vuosina 2010 – 2013. Kauhavan kaupungin ilmastotyöllä vähennetään päästöjä ja energiankulutusta, kehitetään uusia toimintatapoja, parannetaan tuottavuutta ja vahvistetaan kaupungin taloudellista toimintaympäristöä. Seinäjoen seudun ilmastostrategiatyössä esiin tulleet seudulliset tavoitteet sekä kaupungin energiatehokkuussopimuksen energiansäästötavoite ovat saavutettavissa noudattamalla kaupungin yhteistä energiatehokkuustyön suunnitelmaa ja kestävän kehityksen toimintaperiaatteita.

Ilmastotyössä on keskeisintä kohdistaa voimavarat vaikuttavimpiin tekoihin sekä toimia yhteistyössä hallintokuntien kesken. Päästö- ja kustannusvähennysten myötä on mahdollista saavuttaa merkittävää kilpailukyvyn ja elinvoiman kehittymistä.

Kaupungin kestävän kehityksen ohjelma sisältää kaupungin hallintokuntien kestävän kehityksen tavoitteet sekä kaupungin energiansäästötavoitteen, energiansäästötiimin määrittelemät ensisijaiset toimenpiteet sekä energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelman vuosille 2017 - 2025. Lisäksi ohjelma sisältää tavoitteita myös jätteenkäsittelyn ja kierrätyksen organisoinnin kehittämiseksi ja hyvien kestävän kehityksen mukaisten toimintamallien käytön edistämiseksi.

Kauhavan kaupunki asettaa tämän kestävän kehityksen ohjelman hyväksymisen myötä tavoitteen, että kestävän kehityksen asiat huomioidaan jokaisen hallintokunnan strategialinjauksissa. Kauhavan kaupunki on keväällä 2017 asettanut 7,5 % energiansäästötavoitteen liittymällä Kuntien Energiatehokkuussopimukseen vuosiksi 2017 – 2025.

Sisällysluettelo

KESTÄVÄN KEHITYKSEN OHJELMAN TOTEUTTAMINEN 3

KAUPUNGIN ILMASTOTYÖN HISTORIA 3
KAUHAVAN KAUPUNGIN ENERGIANKULUTUS JA KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT 4

TAVOITTEET JA NIIDEN SAAVUTTAMINEN 6

TAVOITE 1. ENERGIANKULUTUKSEN VÄHENTÄMINEN 6
Toimenpide. Kuntien Energiatehokkuussopimukseen liittyminen asettamalla 7,5 %:n energiansäästötavoitteen vuosille 2017 – 2025 6
Toimenpide. Kiinteistötekniikan kulutus ja tarkastelu 7
Toimenpide. Uusiutuvan energian lisääminen ja fossiilisista polttoaineista luopuminen 7
Toimenpide. Katuvalaistuksen uusiminen 7
TAVOITE 2. JÄTEMÄÄRÄN VÄHENTÄMINEN JA JÄTEHUOLLON TEHOSTAMINEN 8
Toimenpide. Kiinteistöjen jätehuoltoselvitysten laatiminen yhdessä Ekorosk Oy:n kanssa 9
Toimenpide. Biojätteen määrän vähentäminen 9
Toimenpide. Paperijätteen vähentäminen siirtymällä kohti vähäpaperista toimistoa 9
TAVOITE 3. JULKISTEN HANKINTOJEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN JA YMPÄRISTÖKRITEERIEN HUOMIOIMINEN HANKINNOISSA 11
Toimenpide. Kestävän kehityksen kriteerit hankinnoissa 11
TAVOITE 4. KAUHAVAN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖN SITOUTTAMINEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN MUKAISEEN TOIMINTAAN 11
Toimenpide. Työmatkaliikkuminen 11
Toimenpide. Kaupungin kestävän kehityksen asioista viestiminen 11
Toimenpide. Koulutuksen järjestäminen henkilöstölle 12
Toimenpide. Energiansäästö- ja jätehuolto-ohjeistus 12
TAVOITE 5. KAUHAVAN KAUPUNGIN KESTÄVÄN KEHITYKSENTOIMINTAMALLIT 13
Toimenpide. Kestävän kehityksen kasvatus 13
Toimenpide. Kaavoitus ja rakentaminen 13

ENERGIANSÄÄSTÖTIIMIN TULEVAISUUDEN TAVOITTEET 14

SEURANTA 14

ENERGIANSÄÄSTÖTIIMIN ASIAKIRJOJEN SÄILYTYS 14
KESTÄVÄN KEHITYKSEN VUOSIRAPORTOINTI 14

TOIMINTASUUNNITELMAN PÄIVITYS 15

Kestävän kehityksen ohjelman toteuttaminen

Seinäjoen seudun ilmastostrategian tavoitteen mukaisesti Kauhavan kaupunki pyrkii yhdessä seudun muiden kuntien kanssa toimimaan ilmastotyön alueellisena suunnannäyttäjänä vuoteen 2020 mennessä. Tämän Kestävän kehityksen ohjelman hyväksymisen myötä kaupunki asettaa kestävän keh ityksen toiminnalleen kaksi päätavoitetta.

1. Kaupunki on sitoutunut Kuntien energiatehokkuussopimukseen vuosiksi 2017 – 2025 solmien 7,5 % energiansäästötavoitteen. Kauhavan kaupunki sitoutuu kaikessa toiminnassaan ottamaan huomioon sopimuksen velvoitteet jatkuvan parantamisen periaatteella.
2. Kestävä kehitys otetaan tavoitteeksi kaupungin jokaisessa hallintokunnassa.

Kestävän kehityksen ohjelman tavoitteet koskevat koko kaupunkia. Tällä ohjelmalla tuetaan kaupungin strategisten kestävän kehityksen- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista edellyttäen, että toimenpiteet ovat taloudellisesti kestäviä. Tavoitteena on, että kaupunki edistää kestävää kehitystä erilaisin toimenpitein. Näiden toimenpiteiden avulla vähennetään tuhlaavaa kulttuuria ja vältetään turhaa tekemistä, sekä edistetään kierrättämistä. Kaupungissa siirrytään kestävän kehityksen mukaisiin toimintatapoihin sekä rakennetaan energiatehokkaampaa, taloudellisempaa ja sosiaalisesti kestävämpää kaupunkia. Esimerkillään Kauhavan kaupunki myötävaikuttaa, että kestävä kehitys huomioidaan kaupungin omistamissa yhtiöissä ja niiden toiminnoissa.

Euroopan unioni säätää suurimmat linjaukset ja yhteiset velvoitteet jätesuunnittelulle ja kestävälle kehitykselle. Euroopan komissio hyväksyi kiertotalouspaketin 2.12.2015. Paketin avulla pyritään kestävään, resurssitehokkaaseen ja kilpailukykyiseen talouteen.

Kestävän kehityksen ohjelmassa esitellään tavoitteet, joita kaupunki lähtee toteuttamaan vuoteen 2025 saakka. Kauhavan kaupungissa toimii energiansäästötiimi, joka seuraa kaupungin energiansäästö- ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja jakaa keskenään tietoa ja ideoita erilaisten toimintamallien syntymiseksi yhdessä Kestävä -ilmastohankkeen kanssa. Ohjelmaa päivitetään energiasäästötiimin toimesta, joka toiminnallaan edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Ohjelma hyväksytetään teknisessä lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa.

Kaupungin ilmastotyön historia

Seinäjoen seudun kunnat ovat tehneet yhteistä ilmastotyötä vuodesta 2010 lähtien. Ilmastotyö on perustunut työryhmien toimintaan ja kuntien henkilöstöryhmien yhteistyöhön. Vuonna 2010 Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko energia- ja ilmastopolitiikasta linjasi, että kaikkien Suomen kuntien tulee laatia omat ilmasto-ohjelmansa vuoteen 2012 mennessä. Seinäjoen seudun ilmastostrategia valmistui vuoden 2012 lopussa. Kauhavan kaupunginhallitus hyväksyi ilmastostrategian 17.12.2012.

Kauhavan kaupunkiin perustettiin energiansäästötiimi vuoden 2017 alussa. Tiimin tehtävänä on yhteistyön lisääminen energia- ja ilmastonäkökulmiin liittyvässä päätöksenteossa. Yhteistyön avulla halutaan varmistaa, että kaupungin energiansäästö- ja kestävän kehityksen tavoitteet toteutuvat. Tavoitteena on myös, että energiansäästötiimin

toiminnasta tulee osa kaupungin pysyvää toimintaa.

Kauhavan kaupunki liittyi keväällä 2017 Kuntien Energiatehokkuussopimukseen kaudelle 2017 – 2025 tavoitellen 7,5 % energiansäästöä kauden aikana. Kauhavan kaupungin energiansäästötavoite on 1 123 MWh vuoteen 2025 mennessä.

Kauhavan kaupungin energiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt

Kauhavan kaupunki seuraa vähintään vuositasolla kiinteistöjen, katuvalaistuksen ja kaukolämmön energiankulutusta. Kaupungin liittyessä Kuntien Energiatehokkuussopimukseen 2017 – 2025, laskettiin säästötavoite vuoden 2015 energiankulutuksen perusteella. Vuoden 2015 energiankulutus kaupungin solmimassa Energiatehokkuussopimuksessa mukana olevissa toiminnoissa oli 14 974 MWh.
Kauhavan kaupungin energiankulutus vuonna 2015:

- Kiinteistöt 13 453 MWh
- Muu energiankäyttö 1 521 MWh

Kauhavan kaupunki selvitti kasvihuonekaasupäästönsä ensimmäisen kerran Seinäjoen seudun ilmastostrategian laatimisvaiheessa. Päästöt selvitettiin vuodelta 2009 Kuntaliiton ja Suomen ympäristökeskuksen KASVENER-laskentamallilla.

Kauhavan kulutusperusteiset kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2009 olivat **195 400 hiilidioksidiekvivalenttitonnia (*t CO_2-ekv.*).** Tuotantoperusteiset päästöt olivat **181 900 hiilidioksidiekvivalenttitonnia *(t CO_2-ekv.)*** Kauhavan metsien ja metsämaan hiilinielu arvioitiin **3 000 hiilidioksidiekvivalenttitonnin *(t CO_2-ekv.)*** suuruiseksi vuoden 2009 osalta.

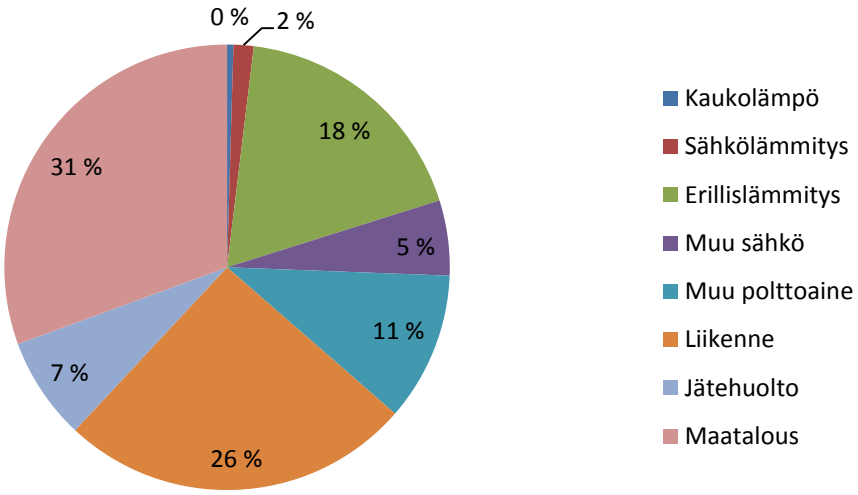

Kuva 1. Kulutusperusteisten kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen Kauhavalla vuonna 2009.

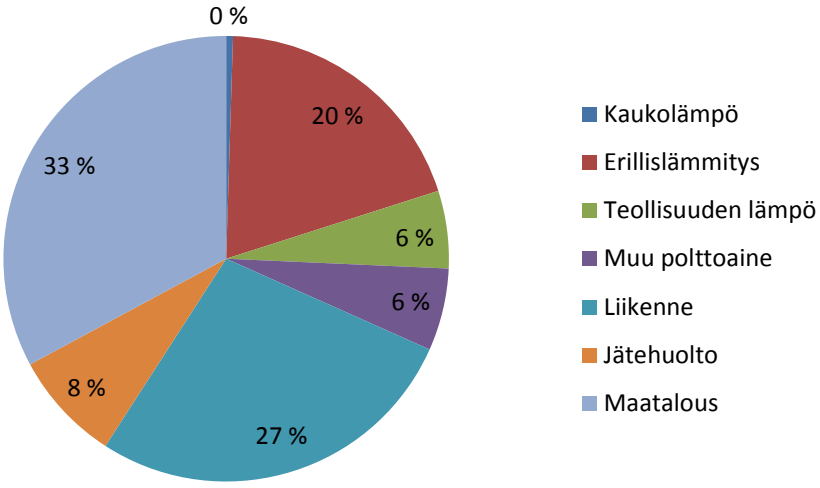

Kuva 2. Tuotantoperusteisten kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen Kauhavalla vuonna 2009.

Tavoitteet ja niiden saavuttaminen

Tavoitteet ovat nousseet esille Kauhavan kaupungin energiasäästötiimin kokouksessa tehdyssä kyselyssä sekä koko henkilöstölle järjestetyssä kestävän kehityksen verkkokyselyssä. Energiansäästötiimille tehtiin myös oma nettikysely toimenpidelistan laatimiseksi.

Tavoite 1. Energiankulutuksen vähentäminen

Energiankulutuksen vähentämistä tehdään sekä käytössä olevan tekniikan parantamisen, että kiinteistöjen käyttäjien asennemuokkauksen keinoin. Myös kaupungin henkilöstö ja kiinteistöjen käyttäjät tekevät päivittäin valintoja, jotka vaikuttavat kaupungin energiankulutukseen. Energiatehokkuussopimuksessa kiinnitetään huomiota myös toimenpiteisiin, jotka ovat niin sanottuja nollainvestointeja, mutta niillä on vaikutusta energiankulutukseen.

Toimenpide. Kuntien Energiatehokkuussopimukseen liittyminen asettamalla 7,5 %:n energiansäästötavoitteen vuosille 2017 – 2025

Energiapalveludirektiivi edellyttää, että julkisella sektorilla on energiansäästämisessä esimerkillinen rooli. Kuntien energiatehokkuussopimus toimii kunnan sitoumuksena toimia esimerkillisesti energiansäästön, energiankäytön ja uusiutuvan energiakäytön tehostamiseksi. Ohjelman mukaisilla toimilla kunta vähentää kasvihuonekaasupäästöjään ja voi parantaa energiaomavaraisuuttaan.

Energiatehokkuussopimukseen liittyneet kunnat ja kuntayhtymät sitoutuvat muun muassa:

- Sopimuksen mukaisen toiminnan organisointiin.
- Asettamaan energiansäästötavoitteen ja seuraamaan energiankulutustaan.
- Toteuttamaan energiakatselmuksissa tai muuten havaitut tarkoituksenmukaiset ja kustannustehokkaat säästötoimenpiteet.
- Kartoittamaan uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämismahdollisuudet.
- Ottamaan huomioon energiatehokkuuden hankinnoissaan ja suunnittelun ohjauksessa.
- Kouluttamaan ja viestimään omalle henkilöstölle energiatehokkaasta käytöstä ja mahdollisuuksien mukaan myös muille kohderyhmille.
- Raportoimaan vuosittain energiankäytöstä ja sopimuksen mukaisista toimenpiteistä sekä toteutetuista energiatehokkuustoimista

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kauhavan kaupunki liittyy energiatehokkuussopimukseen ja vähentää suunnitelmallisesti energiankulutustaan	Tavoite 7,5 %: 1123 MWh vuoteen 2025 mennessä ja 4 %: 600 MWh 2020 mennessä	Kauhavan kaupunki ei ole aiemmin ollut mukana Kuntien Energiatehokkuussopimuksessa.
Energiankulutustietojen ja tehtyjen toimenpiteiden keräämisen organisointi ja tehostaminen.	Raportoidaan vuosittain sekä kulutuksesta, että kiinteistöissä sekä katuvalaistuksessa tehdyistä uudistuksista, joilla on vaikutusta energiankulutukseen sitä vähentävästi.	Kaupungissa on aiemmin seurattu kulutusta vain kiinteistökohtaisesti.

Toimenpide. Kiinteistötekniikan kulutus ja tarkastelu

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kauhavan kaupungin kiinteistöissä, joissa ilmanvaihtokonetta ei ole varustettu lämmön talteenotolla, tehdään laskelmat ilmanvaihtoremontin kannattavuudesta.	Kaikissa kaupungin ilmavaihtokoneissa on lämmön talteenotto vuoteen 2025 mennessä, mikäli se on taloudellisesti kannattavaa. Remonteissa hyödynnetään saatavilla olevat tuet.	Ilmanvaihdon lämmön talteenotto on asennettu noin puoleen kaupungin kiinteistöistä ennen vuotta 2017.

Toimenpide. Uusiutuvan energian lisääminen ja fossiilisista polttoaineista luopuminen

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kauhavan kaupunki panostaa uusiutuvaan energiaan ja vähentää öljynkulutusta kiinteistöjen lämmityksessä.	Vuoteen 2025 mennessä öljylämmityksestä on luovuttu lähes kokonaan.	Vuonna 2017 Kauhavalla on jäljellä 8 kpl öljylämmityskohdetta.
Kauhavan kaupunki harkitsee uusiutuvan energian hankintaa soveltuvaan kohteeseen.	Kaupunki investoi vähintään yhdessä kiinteistössä uusiutuvaan energiaan vuoteen 2020 mennessä.	Kauhavalla ei ole käytössä aurinkolämpö- tai aurinkosähköjärjestelmiä vuonna 2017.

Toimenpide. Katuvalaistuksen uusiminen

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kauhavan kaupunki uusii katuvalaistustaan energiatehokkaammaksi ja hyödyntää mahdollisuuksien mukaan älykkäitä järjestelmiä.	Vuoteen 2025 mennessä katuvalaistusta on uusittu ledeihin 20 prosenttia.	Vuoteen 2017 mennessä katuvalaistuksesta on uusittu 3 prosenttia.

Tavoite 2. Jätemäärän vähentäminen ja jätehuollon tehostaminen

Kauhavan kaupungin toiminnoissa noudatetaan jätelain (646/2011) määriteltyä etusijajärjestystä, joka ohjaa Suomessa kaikkea toimintaa. Etusijajärjestyksen mukaan tulee ensisijaisesti vähentää jätteen syntymistä. Jos jätettä syntyy, tulee se uudelleen käyttää, kierrättää tai hyödyntää aineena tai energiana.

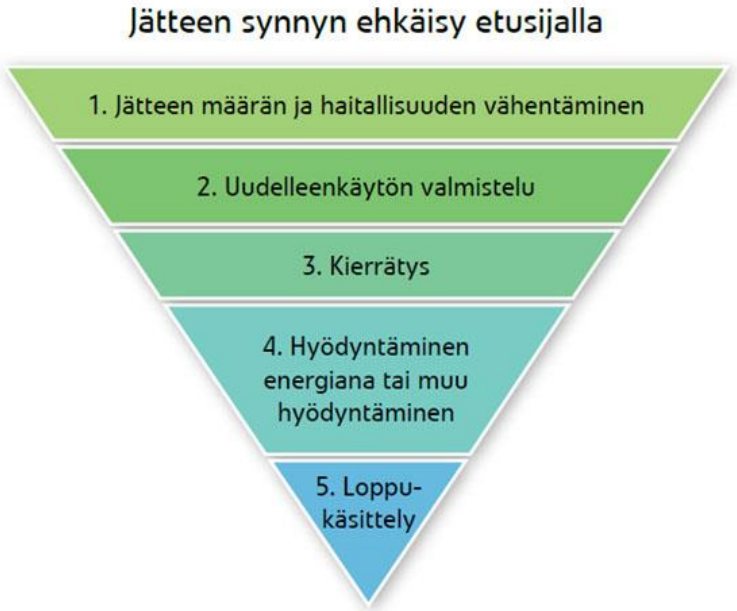

Kuva 3. Jätehierarkia kertoo jätteiden hyödyntämisen etusijajärjestyksestä. Kuva: Ympäristöministeriö.

Jätelaissa kielletään jätteiden sekoittaminen keskenään. Jätteiden lajittelu on tarpeen myös, jotta eri jätejakeita voidaan hyödyntää raaka-aineena. Erilliskerättyjen jätteiden puhtausaste on parempi ja niitä on täten helpompi hyödyntää kierrätyksessä.

Kierrätysmateriaali säästää neitseellisiä raaka-aineita ja kasvihuonekaasupäästöt ovat vähäisempiä. Esimerkiksi kierrätetystä paperista valmistetaan sanomalehtipaperia ja lasista pakkauslasia ja lasivillaa. Jätejakeiden lajittelu säästää ympäristön lisäksi jätehuollon kustannuksia, sillä lajittelemattomasta sekajätteestä veloitetaan korkeampi jätemaksu.

Kaupungin toiminnassa syntyvän jätteen kuljetukset hoitaa kaupunki kilpailutuksilla ja käsittelyn hoitaa kuntien omistama jätehuoltoyhtiö Ekorosk Oy. Kauhavan kaupunki toteuttaa yhdessä Ekorosk Oy:n kanssa kestävän kehityksen ohjelmassa toimintoja, joiden tavoitteena on jätemäärän vähentäminen ja jätelajittelun tehokkuuden lisääminen.

Kunnat omistavat paljon kiinteistöjä. Toiminta kiinteistöissä on usein monipuolista ja jätettä syntyy paljon. Kunnilla on siis jätteenvähennyspotentiaalia. Yksi Kauhavan kaupungin energiansäästötiimin tavoitteista on vähentää jätteen määrää ja lisätä kierrätystä.

Toimenpide. Kiinteistöjen jätehuoltoselvitysten laatiminen yhdessä Ekorosk Oy:n kanssa

Kiinteistökohtaiset jätehuollon selvitykset tehdään yhteistyössä Ekorosk Oy:n kanssa. Kiinteistöihin tehdään käynti kaupungin kiinteistöosaston edustajan ja kiinteistön käyttäjän edustajan kanssa. Kartoituksen perusteella tehdään esitys jätehuollon tehostamisesta (jäteastiat, kierrätyksen lisääminen, jätemäärän vähentäminen yms.).

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Tehdään jätehuoltokartoitukset niihin kiinteistöihin, joissa on suurimmat jätelaskut. Laaditaan kiinteistöihin jätehuollon parantamissuunnitelma jätehuoltokartoituksen seurauksena.	Kiinteistöistä 100 prosenttia on käyty läpi vuoteen 2019 mennessä.	Ei ole tehty kokonaisvaltaisesti.
Tarkastellaan kaupungin kiinteistöjen kierrätysmahdollisuuksia ja lisätään kierrätysastioita syntypaikkalajittelun lisäämiseksi koulujen ja muiden rakennusten sisätiloihin.	Huomioidaan kartoituksen yhteydessä kiinteistöjen sisäpuolinen lajittelu.	
Lisätään tarpeenmukaiset kierrätysastiat kiinteistöjen ulkotiloihin.	Huomioidaan kartoituksen yhteydessä.	

Toimenpide. Biojätteen määrän vähentäminen

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Vähennetään biojätteen määrää suunnitelmallisesti tavoitellen jätemäärän vähentymistä.	Vuoden 2018 alusta omavalvontaan liitetään biojätteen määrän mittaus.	Silmämääräinen tarkastelu ja astiakoon määritys / tyhjennys suuremmissa kiinteistöissä.
Järjestetään biojätteen vähentämiskilpailu kouluille.	Kilpailu järjestetään kouluille keväällä 2018.	

Toimenpide. Paperijätteen vähentäminen siirtymällä kohti vähäpaperista toimistoa

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Tablettien hankinta lautakunnille ja valtuutetuille	Hankittu vuonna 2017.	Vuonna 2015 – 2017 hankittiin tabletteja lautakuntien ja valtuuston jäsenille.
Tietokoneiden tulostusasetukset muutetaan siten, että oletusasetukseksi tulee kaksipuolinen ja mustavalkoinen tulostus	Vuoteen 2020 mennessä.	Osassa koneista on oletusasetuksena kaksipuolinen ja mustavalkoinen tulostus.
Turvatulostusratkaisun käyttöönotto	Vuoteen 2025 mennessä. Tulostinhankinnoissa huomioidaan	

	turvatulostusmahdollisuus.	
Sähköinen allekirjoittaminen	Mahdollisuus sähköiseen allekirjoittamiseen otetaan käyttöön mahdollisuuksien mukaan.	
Sähköinen kilpailutusjärjestelmä		On jo käytössä. Vähentää runsaasti paperin määrää.
Lupa.fi käyttöönotto	Vuoden 2018 aikana.	
Verkkolaskutus	Tehostetaan tiedottamalla sähköisen laskutuksen mahdollisuudesta.	On jo käytössä.

Tavoite 3. Julkisten hankintojen kestävän kehityksen ja ympäristökriteerien huomioiminen hankinnoissa

Toimenpide. Kestävän kehityksen kriteerit hankinnoissa

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Energiansäästötiimi selvittää kaupungin eri hankintayksiköissä käytössä olevat julkisten hankintojen kestävän kehityksen kriteerit	Lähtöselvitys tehdään vuoden 2018 aikana.	Aiemmin Kauhavalla ei ole selvitetty kestävän kehityksen kriteerien huomioimista hankinnoissa.
Kauhavan kaupunki pyrkii hyödyntämään lähituottajien raaka-aineita ruokahankinnoissa.	Tuotteet hankitaan lähituottajilta mahdollisuuksien mukaan.	Kauhavan kaupunki hankkii elintarvikkeet ja puhdistustarvikkeita Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hankintarenkaan kautta.

Tavoite 4. Kauhavan kaupungin henkilöstön sitouttaminen kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan

Viestinnän ja koulutuksen sekä erilaisten kampanjoiden avulla voidaan tehdä asennemuokkausta ja muistuttaa kiinteistöjen käyttäjiä toimimaan ympäristöystävällisesti ja energiatehokkaasti. Käyttötavoilla on mahdollisuus vaikuttaa energiankulutukseen merkittävästi.

Toimenpide. Työmatkaliikkuminen

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kaupungin työntekijöitä kannustetaan työmatkapyöräilyyn järjestämällä säilytyspaikat pyörille ja tarpeenmukaiset sosiaalitilat työmatkaliikkujille.	Vuoteen 2025 mennessä.	Sosiaalitilat ja säilytyspaikat löytyvät joka kiinteistöstä.
Henkilöstöä kannustetaan käyttämään kimppakyytiä työmatkoilla.	Kimppakyyditystä käytetään jatkossakin.	Aiemmin Kauhavalla on pyritty kulkemaan samalla autolla palavereihin.

Toimenpide. Kaupungin kestävän kehityksen asioista viestiminen

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Tehdään kaupungin nettisivuille oma alasivu kestävän kehityksen asioille. Sivuille lisätään tärkeää tiedotettavaa kaupungin kestävän kehityksen toimenpiteistä.	Alkuvuoden 2018 aikana.	Sivuilla ei ole olut aiemmin kestävän kehityksen alasivua.
Tehdään yhteistyötä alueen muiden kuntien kanssa ja käytetään kuntien ilmastohankkeen yhteistä tunnusta.	Hankkeen uusi tunnus valmistui lokakuussa 2017.	Aiemmin kaupungilla ei ole ollut käytössä kestävän kehityksen tunnusta.

Toimenpide. Koulutuksen järjestäminen henkilöstölle

On tärkeää, että henkilökunta kiinnittää huomiota energiatehokkuuteen ja ympäristöystävällisyyteen. Lähtökohtana koulutukselle on Kauhavan kaupungin energiaohjelman tavoitteiden toteutuminen ja sitä kautta saatavat taloudelliset säästöt sekä jätehuoltomääräysten noudattaminen. Kestävä -hankkeessa järjestetään koulutusta eri henkilöstöryhmille yhteistyössä kaupungin ja mahdollisuuksien mukaan Ekorosk Oy:n kanssa. Koulutuksesta voidaan raportoida myös kaupungin omavalvontaan.

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kauhavan kaupunki järjestää kaupungin eri henkilöstöryhmille koulutusta kestävän kehityksen asioita, esim. kierrätyksestä, energiatehokkuuden parantamisesta ja hankintojen ympäristönäkökohdista.	Koulutuksia aletaan järjestää vuoden 2018 keväällä henkilöstöryhmä kerrallaan.	Yksittäisiä koulutuksia on pidetty.

Koulutettavat ryhmät:

Koulutuksen aihe	Luennoitsija	Kohderyhmä	Ajankohta	Paikka
Energiatehokkuuden parantaminen ja jätehuolto sekä kierrätys -koulutus	Kestävä –hanke ja Ekorosk Oy	Keittiö- ja siivoushenkilöstö	Kevät 2018	Ylihärmän palvelutoimisto
Energiatehokkuuden parantaminen ja jätehuolto sekä kierrätys -koulutus	Kestävä- hanke ja Ekorosk	Koululaiset	Kevät 2018	Kouluilla

Toimenpide. Energiansäästö- ja jätehuolto-ohjeistus

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Henkilöstön perehdytysmappiin sisällytetään energiansäästö- ja jätehuolto –ohjeet, sisältäen esim. seuraavat asiat: kiinteistökohtaiset ja/tai yleiset lajitteluohjeet, ohjeet energian- ja vedensäästöstä, kopiointiohjeet, huoltohenkilöstön yhteystiedot.	Ohjeet löytyvät henkilöstön perehdytysmapista vuoteen 2019 mennessä.	Kierrätysohjeita ei ole ollut nähtävillä eikä henkilöstöä ole perehdytetty energiansäästö- ja jätehuoltoasioihin erikseen.
Kauhavan kaupunki asettaa kiinteistössään nähtäville kierrätysohjeet mahdollisuuksien mukaan kaikkien lajittelupisteiden yhteyteen niin sisä- kuin ulkotiloissakin.	Kierrätysohjeet ovat esillä vuoteen 2019 mennessä. Huomioidaan jätehuoltoselvitysten yhteydessä.	Ei ole nähtävillä.

Tavoite 5. Kauhavan kaupungin kestävän kehityksen toimintamallit

Toimenpide. Energiansäästötiimi kaupungin kestävän kehityksen työkaluna

Kauhavan kaupunki perusti energiansäätötiimin keväällä 2017. Energiansäästötiimi on kokoontunut tämän jälkeen muutaman kokouksen vuositahdissa. Energiansäästötiimi pohtii asioita sekä energiatehokkuuden, että muun kestävän kehityksen näkökulmasta. Energiansäästötiimi lisää hallintokuntien välistä yhteistyötä.

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kauhavan kaupungin energiansäästötiimi on osa kaupungin kestävän kehityksen työtä ja toimii jatkossakin hallintokuntien yhteisenä toimikuntana.	Tavoitteena jatkuva toiminta.	Tiimi on perustettu vuonna 2017.

Toimenpide. Kestävän kehityksen kasvatus

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kauhavan kaupunki kannustaa perusopetusta ja varhaiskasvatusta laatimaan kestävän kehityksen tavoitteita osaksi tätä ohjelmaa.	Yksi yhteinen toimintasuunnitelma on käytössä koko Kauhavan kaupungin alueella.	

Toimenpide. Kaavoitus ja rakentaminen

Toimenpide	Tavoite ja indikaattori	Tilanne aiemmin
Kaupunki ottaa kaavoituksessa huomioon energiatehokkuuden ja kestävän kehityksen näkökulmat.	Kehitetään kevyenliikenteen yhteyksiä ja uusiutuvan energian käyttöä.	-

Energiansäästötiimin tulevaisuuden tavoitteet

Kauhavan kaupungin energiansäästötiimi laatii tämän kestävän kehityksen ohjelman vuosille 2017 – 2025 ja sopii sen toteutuksesta ja seurannasta. Tavoitteena on, että kaikki siinä mainitut tavoitteet otetaan kaupungin käytänteiksi. Kun asioissa on edistytty, myös uusia toimenpiteitä kehitetään kaupungin kestävän kehityksen toiminnan edistämiseksi.

Seinäjoen seudun ilmastostrategian laadintavaiheessa kehiteltiin monipuolinen lista asioista, joita seudun kunnissa halutaan painottaa. Toimenpiteet löytyvät tarkemmin vuonna 2013 valmistuneesta Seinäjoen seudun ilmastostrategiasta. Listalta on Kauhavan kaupungin energiansäästötiimin toimesta poimittu muutama tärkeimpänä pidetty kohta, joihin painotetaan ensin. Osa tämän kestävän kehityksen ohjelman toimenpiteistä on kehitelty myös tiimille lähetetyn kyselyn vastausten perusteella.

Seuranta

Energiansäästötiimin asiakirjojen säilytys

Kauhavan kaupungin energiansäästötiimin kokousten esityslistat ja pöytäkirjat sekä niiden liitteet kootaan samaan paikkaan, esimerkiksi kaupungin henkilöstön yhteiselle verkkoasemalle, intraan. Samaan paikkaan tilastoidaan myös taulukot pidetyistä koulutuksista ja tehdyistä toimenpiteistä. Myös energiansäästötiimin mahdolliset tiedotteet lisätään samaan paikkaan.

Kestävän kehityksen vuosiraportointi

Kaupungin ilmastohankkeessa eli Kestävä -hankkeessa tehdään vuosittain raportointia kaupungissa tehdyistä toimenpiteistä. Raporttiin kirjataan Kuntien energiatehokkuussopimuksessa raportoidut toimenpiteet ja kulutukset edeltävältä vuodelta.

Hanke raportoi myös energiansäästötiimin vuoden aikana käsittelemistä aiheista ja pyytää energiansäästötiimin jäseniltä tiedoksi eri hallintokunnissa tapahtuneet energiatehokkuuteen tai ympäristömyönteisyyteen vaikuttavat toimenpiteet, jos ne eivät ole käyneet ilmi energiansäästötiimin kokouksissa. Samassa raportissa tuodaan esiin myös hankkeen toimenpiteet ja viestintäasiat. Näin kaikki kaupungin kestävän kehityksen asiat saadaan kerättyä yhteen paikkaan.

Toimintasuunnitelman päivitys

Kaupungin kestävän kehityksen ohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Päivityksistä pidetään kirjaa. Ohjelman päivitys tulee aina hyväksyä energiasäästötiimin kokouksessa, joka samalla sitoutuu edistämään siinä esitettyjä tavoitteita.

Päiväys	Päivitetyt (otsikko, sivunumero)	Päivityksen sisältö	Päivityksen syy